

ondergebracht zien bij Buitenlandse Zaken, Dijkhoorn had zich, niet voor het eerst en niet voor het laatst, buiten spel laten plaatsen en tussen Gerbrandy en de koningin was medio juli een zo nauwe relatie ontstaan dat hij tegen een 'koninklijke' CID geen enkel bezwaar had.

★

Nog voordat de CID opgericht en van 't Sant als hoofd benoemd was, was de uitzending van de eerste geheime agent naar bezet gebied ter hand genomen. Koningin en ministers waren in die eerste maanden, wat hun kennis van de gebeurtenissen in Nederland betrof, nagenoeg volledig afhankelijk geweest van de uitzendingen van de Nederlandse radio die door de z.g. Luisterdienst (een afdeling van de Regeringsvoorlichtingsdienst, snel georganiseerd door de journalist M. Sluijser) opgevangen, daarbij op wasrollen vastgelegd, en vervolgens uitgetypt en gestencild werden. Slechts vijf Engelandvaarders kwamen in het gehele jaar '40 in Engeland aan: drie begin juli, twee begin augustus, de eerste berichten van buitenlandse posten (de Nederlandse legaties) werden pas eind juli ontvangen en de eerste Nederlandse dagbladen kwamen pas in september (via Lissabon) binnen. Het was een benauwende situatie waarin, dat was duidelijk, slechts een eerste begin van verbetering kon ontstaan indien in bezet gebied een van een zender voorziene geheime agent zou gaan opereren. Dat zou ook voor de Engelsen van grote betekenis zijn: *MI-6* had, voorzover bekend, in de zomer van '40 slechts twee agenten in bezet gebied, twee Britten (zij werden in oktober aan de Belgische grens gearresteerd) – twee was veel te weinig.

Wie zou als eerste Nederlander in bezet gebied gedropt worden? In eerste instantie werd aan van Vredenburg gedacht, maar van Kleffens voelde er niet voor, deze, die op 15 juni ter behartiging van de vluchtelingenbelangen naar Frankrijk vertrokken was, terug te halen. Vervolgens bood van 't Sant zichzelf aan. Bij nadere overweging bleek het raadzamer, de eerste missie aan een jeugdig officier toe te vertrouwen, en na overleg met Furstner (minister Dijkhoorn werd er buiten gehouden) viel de keus begin juli op de luitenant-ter-zee eerste klasse L. A. R. J. van Hamel. Hij werd door van 't Sant aan Hooper doorgegeven die, met medewerking van *MI-6*, zorg droeg voor van Hamels opleiding. Eind augustus sprong van Hamel in de buurt van Hillegom af. Vóór zijn vertrek was, aldus van 't Sant, met hem afgesproken dat hij na terugkeer in Engeland 'de